

Tradicija u novom / Osobni pristup sveprisutnim temama / Istraživanje tehnika

Šimić, Lorena

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:728562>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

Akademija likovnih umjetnosti

Sveučilišta u Zagrebu

Nastavnički odsjek

Lorena Šimić

**TRADICIJA U NOVOM / OSOBNI PRISTUP SVEPRISTUNIM TEMAMA /
ISTRAŽIVANJE TEHNIKA**

PREDDIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

Zagreb, 2021./2022.

Kolegiji: Kiparstvo, Slikanje, Grafika

Mentori/profesori iz glavnih umjetničkih predmeta:

Doc. art. Vojin Hraste

Doc. dr. art. Igor Čabraja

Doc. dr. art. Snježana Ban

TRADICIJA U NOVOM / OSOBNI PRISTUP SVEPRISTUNIM TEMAMA / ISTRAŽIVANJE TEHNIKA

SAŽETAK

Završni rad se sastoji od tri dijela gdje pojedinačno opisujem rad na tri glavna kolegija: kiparstvu, slikanju i grafici. U radu opisujem proces nastajanja, proces razmišljanja i način na koji odabirem teme te zaključke koje sam donijela tijekom izrade završnih radova.

Svi smo mi vezani nečime od ranije, iskustvima, tradicijama, običajima, kulturom stvaranja. Tako sam svoje interese za skulpturalnu arhitekturu prenijela na radove na kiparstvu. Prvenstveno zanimanje za pitanje kakvu ulogu dobija motiv koji je prije bio vezan za nepomično kulturno dobro kada ga se izdvoji kao zaseban predmet. S tim razmišljanjem sam pristupila izradi kiparskih djela motivirana gotičkim vodorigama koje su izvedene u meni bliskijim materijalima poput stiropora i ljepila za pločice.

U današnjem društvu ljudi imaju tendenciju većeg fokusa na sebe, svoju okolinu i osobni prostor kao i na ono što objavljuju na društvenim mrežama. Tako u slikarstvu proučavam kako se teme mrtve prirode i autoportreta, koje već stoljećima zaokupljaju umjetnike, mogu uklopiti u prikaz suvremenog svijeta, koji se također dijeli i na društvenim mrežama.

Prvo upoznavanje s novim grafičkim tehnikama su mi zadale svojevrсни izazov u kako odabiru tema tako i u samoj izvedbi, budući da se do sad nisam susrela s istima. Tako su teme završnog rada povezane s tehnikom i prilagođene određenim efektima koje sam htjela postići. Kao i u

slikarstvu motive sam „vadila“ iz osobnog svijeta i motiva koji su mi neiscrpna inspiracija od kad znam za sebe poput flore i faune i pejzažno – scenskih motiva.

Ključne riječi: gotička umjetnost, motiv vodorige, stiropor, promjena funkcije, mrtva priroda, autoportret, selfie, suvremeni prizor, suvremeni pristup, grafičke tehnike, karakter tehnike, raster, svjetlosni kontrasti.

TRADICIJA U NOVOM

Tijekom školovanja te mog osobnog razvoja zanimala me je gotička arhitektura kako sakralna tako i profana. Privlači me spoj veličanstvenosti prostora koji je skladno povezan s finim dekorativnim oblicima. Gotička umjetnost me privukla svojom deskriptivnošću i zanimalo me zašto nema više profanih građevina u gotičkom stilu poput kuće *Jacquesa Coeura u Bourgesu*, sagrađena polovinom 15. stoljeća. Janson navodi kako su u početku sakralne građevine bile ambicioznije i reprezentativnije građevine srednjeg vijeka budući da im se namjena neće mijenjati toliko poput profanim.¹ Naravno većoj privlačnosti sakralnoj građi je igrala ulogu i činjenica da sam vjernica te su me one privlačile energijom sigurnog utočišta i mističnosti. Vjerujem da je taj dojam nadrealnog bio pojačan motivima vodoriga. Često prikazane poput demona, riba, pasa ili himera davale su određenu dozu humora i ležernosti tako složenim građevinama. Groteskni izrazi lica koji svojim karakterom upozoravaju prolaznike na važnost pobožnosti² su ono što me potaknulo na izradu predmeta sličnog karaktera.

U radu nisam htjela napraviti puku repliku jedne vodorige već sam razmišljala kako takvu arhitektonsku plastiku prikazati kao zasebnu jedinku sa svojom funkcijom. Prva u seriji radova bila je skulptura žabe. Osmišljena je na način da se prvotna funkcija izbacivanja kišnice oduzme i zada joj se upravo suprotna. Tako moja skulptura zadržava vodu u udubini u kojoj je posađena biljka i time ju održava na životu. Skulptura je izrađena iz stiropora po principu rada u kamenu, to jest oduzimanjem materijala iz kocke stiropora sam oslobađala osnovni oblik.

¹ Janson H. W.; Janson Anthony F. Gotička umjetnost: Svjetovno graditeljstvo. // Povijest umjetnosti / Janson H. W.; Janson Anthony F. 5. Izd. Varaždin: Stanek d.o.o., 2013. Str. 335. – 336.

² CBS Sunday Morning. The art of gargoyles, 27.10.2019. <https://www.youtube.com/watch?v=3RmaBnm3qoU> (21.6.2022.)

Rad koji također ulazi u tematiku prenamjenjivanja funkcije su i papuče koje na prednjem dijelu imaju motiv ribe u karakteru vodorige. Ovdje ne samo da mijenjam funkciju motiva vodorige kao arhitektonske plastike, nego i uzimam uporabni predmet papuča te njihovu funkciju mijenjam u skulpturalno umjetničko djelo.

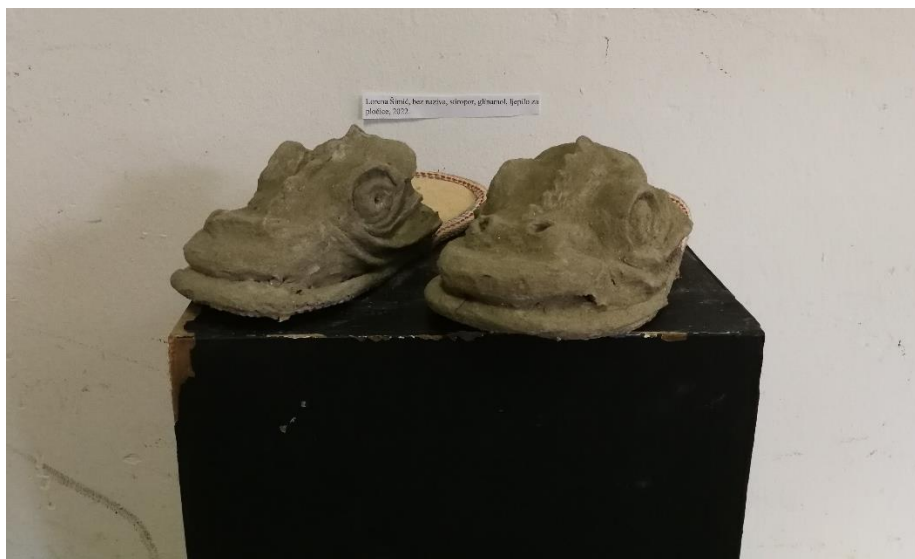
Treći radi u seriji na temu tradicije u novom je djelo kojem je namjena bila da stoji u prostoru i imitira vodorige. Budući da ne izbacuje vodu i nema određenu funkciju, promjena i odmak od doslovne interpretacije motiva se dešava u samom postavu. Postavom skulpture na ulazni trijem zgrade Nastavničkog odsjeka na Jabukovcu 10, dolazi do korespondencije i uklapanja tradicionalnog motiva s čistim linijama i plohamama zgrade Nastavničkog odsjeka. Rad je izveden u procesu na sličan način kao i skulptura žabe.

Lorena Šimić, bez naziva, stiropor, gips, ljepilo za pločice, akrilna impregnacija, 2022.

Lorena Šimić, bez naziva, stiropor, gips, ljepilo za pločice, zemlja za cvijeće, akrilna impregnacija, 2022.

Lorena Šimić, bez naziva, stiropor, gips, glinamol, ljepilo za pločice, akrilna impregnacija, 2022.

OSOBNI PRISTUP SVEPRISTUNIM TEMAMA

Završni rad na kolegiju *Slikanje* sastoji se od tri slike kojima je zajedničko obilježje intimistički karakter prizora iz vlastitog doma, neposrednog okruženja i svakodnevnice. Slikanje mrtve prirode i predmeta iz svakidašnjeg života kao što su zdjela s voćem, nešto je što me kontinuirano zaokuplja već kao uspomena iz djetinjstva (dječjih crteža) i čemu se neprestano vraćam, kako u vlastitim radovima, tako i u slikama starih majstora naslikanima u ulju, na koje osobito obraćam pažnju, diveći se realnosti njihovog slikarstva ili pak u suvremenim pristupima istom motivu. S obzirom na afinitet prema tehnici akvarela i lazurnom pristupu u slikanju privukli su me japanski animirani filmovi poput onih u produkciji studija Ghibli. Jedinstvenost tih animacija je u tradicionalnom pristupu prikaza pozadine s kojom su skladno povezani animirani likovi. Razvijajući interes za takav tip umjetnosti primijetila sam koliko pažnje je usmjereno na prikaze hrane. Iako jednostavno nacrtana s minimalnim detaljima izgledala je realno i primamljivo. Kasnijim istraživanjem sam saznala da je tako uspješnom prikazu razlog što je redatelj Hayao Miyazaki sam pripremio hranu koja se animira te to daje autentičnost njihovom izgledu.³ Vjerujem da je karakter mog rada *Kuhinja* uspješno postignut iz istog razloga.

Taj se afinitet za svakodnevicu nedavno još i pojačao, a vjerujem da je tome pridonijela i recentna situacija s pandemijom kada smo znatno više vremena provodili kod kuće. Počela sam zapažati stvari koje prije nisam, kao i prepoznavati ljepotu u svakodnevici.

Pritom se kao najveći izazov u radu pokazalo pitanje kako ovom sjevremenskom žanru pristupiti na svjež i osoban način, odmaknuti se od naučenog promatranja i slikanja „školske studije“. Morala sam, dakle, pronaći način da temi pristupim osobno, ali ne i doslovno.

Tako sam tijekom nastave slikanja spustila pogled na stol preda mnom i u njemu prepoznala zanimljivu kompoziciju s predmetima na stolu pored slikarskog stalka. Svi su predmeti organski, spontano raspoređeni, bez ciljanog namještanja kako bi tvorili određenu kompoziciju. Tu sam spontanost zatečene situacije zadržala na slici, čime je nastao moj prostor, što je ujedno i naziv prvog od tri rada koji čine završni rad. Na prikazanom radu se nalazi pribor za slikanje, ali i meni osobno draga šalica čaja i pecivo iz pekare Nastojeći dodatno povezaati stvarni i naslikani prostor

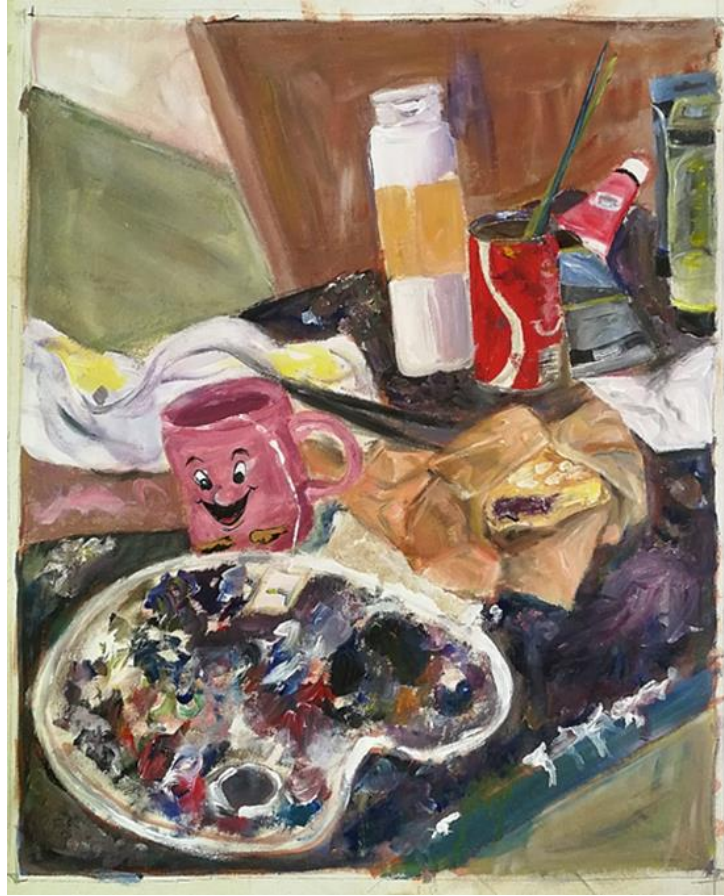
³ Walsh, Michael. The Simple Reason Studio Ghibli's Food Always Looks so Tasty. 4.5.2021.
<https://nerdist.com/article/why-studio-ghibli-food-looks-tasty-hayao-miyazaki/>

slike, tehnikom kolaža naglasila sam materiju slike nakupinama sasušene akrilne boje i dijelovima papira kojim sam sušila kistove.

Drugi rad iz ciklusa je također prizor sa spontano i nasumice postavljenim predmetima. Rad *Kuhinja* je naslikan na većem formatu (cca. 180*100cm) koji mi je djelovao izazovno jer nemam naviku slikati na velikim formatima. Osim izlaska iz zone komfora veliki format također na neki način predstavlja odmicanje od „standardnih“ manjih formata koji su češći kada je riječ o prikazima mrtve prirode ili kuhinjskih predmeta poput tanjura i vrča. Za razliku od tamnih i takoreći teških tonova koje sam koristila pri slikanju rada *Moj prostor*, za *Kuhinju* sam koristila lazurne poteze kista kako bih postigla magličasti efekt i svijetle te toplije tonove. Time sam na slici ostvarila dojam topline prostora kuhinje gdje za obitelj kuhamo obroke.

Treći rad je autoportret s mačkom. Na društvenim mrežama poput Instagrama često objavljujem svoje ljubimce u neobičnim pozama ili smiješnim situacijama. Tako je motiv ovog rada *selfie*⁴ u ogledalu dok mi mačak smeta pri učenju i traži pažnju, popevši se na stol. Naravno ta je fotografija objavljena na društvenoj mreži, koje su po mom mišljenju postale novi, svojevrsni galerijski prostor za izlaganje. Postale su prostor za pažljivo odabrane fotografije izložene i organizirane po rasporedu koji smatramo prikladnom reprezentacijom. Zanimljivo mi je promatrati kako se potreba za reprezentacijom s ljubimcem kod ljudi nije mnogo promijenila. Nekada u ulju naslikani portret plemića s ljubimcem postao je digitalna fotografija u digitalnoj galeriji. Moj rad u konačnici spaja oba aspekta slikanog i fotografiranog, problematizirajući privatno i javno te *selfie* kao raširen, najčešći oblik autoportreta u suvremenom svijetu, dajući istovremeno odabranom prizoru suvremeni pristup.

⁴Definicija: „Selfie (iz eng. selfie) je vlastoručno snimljena autoportret fotografija na kojoj je osoba fotografirala samu sebe ili s drugim osobama držeći fotoaparatus ili mobilni telefon pritom ga ne odlažući iz ruke i obično te fotografije objavljuje na nekoj od društvenih mreža, poput Facebooka ili Instagrama.“ Biškup, Igor. "Selfie fotografija." Završni rad, Sveučilište Sjever, 2016. Str.6. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:688905>

Lorena Šimić, Moj prostor, akril na platnu, 2022.

Lorena Šimić, Kuhinja, akril na papiru, 2022.

Lorena Šimić, Autoportret, akril na papiru, 2022.

ISTRAŽIVANJE TEHNIKA

Na trećoj godini su mi predstavljene grafičke tehnike suhe igle, bakropisa i akvatinte. Kao osoba koja voli izazov htjela sam se iskazati što više mogu unutar svojih mogućnosti. Cilj mi je bio razviti crtež i karakter linije. Budući da imam veći afinitet prema slikarstvu također sam učila razmišljati više grafički. Tako sam kod pristupa svakoj od tehnika imala na umu kakav crtež ona zahtijeva i kakve rezultate one mogu dati.

Od svih tehnika suha igla mi je u izvedbi bila najzahtjevnija. Motiv koji sam uzela za izradu otiska u suhoj igli je akvarel naslikan prema fotografiji s jedne od mojih šetnji. Tako je prvi korak bio razlučiti kakvim rasterom ću se koristiti kako bih dobila tonske vrijednosti akvarela u karakteru suhe igle. Tijekom izrade otiska *Šetnja* sam u početku imala problema s kontroliranjem same igle i poteza budući da se prije nisam sreala s takvim materijalom. Zanimljivo mi je bilo brusnim papirom dobiti teksturu ceste te je time u crtežu odvojiti od rastera koji predstavlja sijeno i livadu. Osim toga iznenadilo me kako sam, unatoč karakterno jakoj tehnici suhe igle, nazubljenim valjčićima dobila prozračan efekt neba.

Tehnika bakropisa mi je bila bliža budući da se moja tendencija za fine detalje u crtežu ovom tehnikom mogla lakše izraziti. Kao i kod suhe igle, teme koje prikazujem u bakropisu povezujem s karakterom tehnike. Tako sam u bakropisu otisnula motive svojih mačaka Lune i Đorđa. Isertavajući dlaku po dlaku na pločici premazanoj asfaltom gradila sam raster linija kojim je postignut karakter krzna. Nakon gotovog crteža jetkanjem u kiselini sam pločicu pripremala za tiskanje. Tijekom tog procesa sam naučila kako pregusti raster može nakon jetkanja dati „flekice“ odnosno na otisku bude zapunjena crna ploha. Zaključak iz cijelog procesa je da osim vremena jetkanja gustoća rastera također igra ulogu u završnom rezultatu te da od premazivanja pločice asfaltom do konačnog otiska može doći i do neplaniranih promjena.

Izrada akvatinte mi je posebno zanimljiva budući da je rezultatom najsličnija akvarelu u kojem slikam skice te gotova djela. Kao i u slikanju akvarela, u procesu jetkanja se kreće od svjetlijih tonova prema tamnijim. Nemogućnost reverzibilnosti kod tona kada je već izjetkan mi nije predstavljalo izazov budući da sam u slikanju lazurnim tehnikama naučila da je teško „pokriti“ određene greške te da je koncentracija ključna. Za otisak *Seoska posla* predložak je bio akvarel crtež s pomalo kompleksnim rasporedom tonova. Svjetlosni kontrasti osvjetljenih ploha na

tijelima bake, brata i majke u kontrastu su s dubokim sjenama zaklonjenog dijela dvorišta. Nakon probnog otiska sam još jednom pojačala crtež i jetkala ga kako bi otisak bio više u karakteru grafičke tehnike.

Svakoj sam tehnici pristupila s jednakim entuzijazmom. Smatram da mi najviše odgovora kombinacija dviju tehnika, akvatinte i bakropisa. Upravo taj spoj tehnika mi je omogućio razvoj u željenom smjeru. Uspješno sam savladala i poboljšala tonske odnose i kontraste, a crtežom u bakropisu sam dala čvrstoću samom prizoru. Vjerujem da će mi to iskustvo pomoći i u daljnjem razvoju akvarel tehnike i samom pristupu istoj.

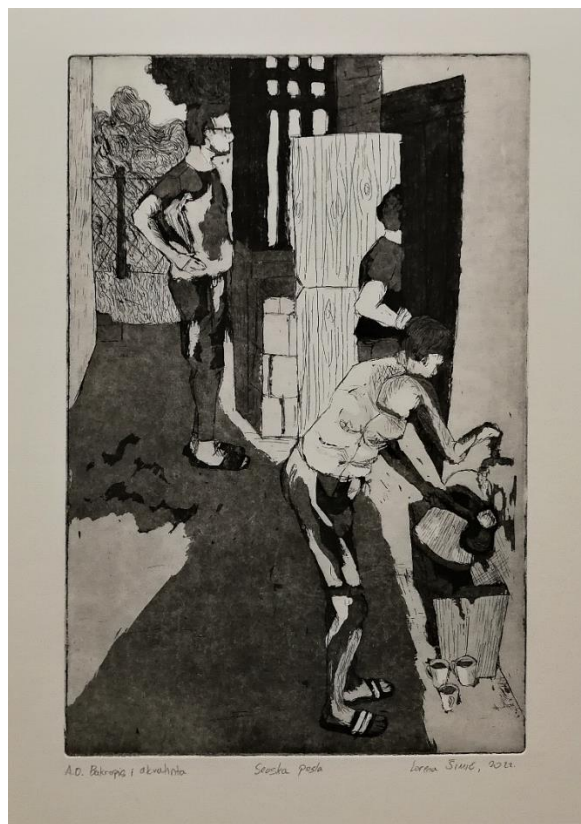
Lorena Šimić, Šetnja, suha igla, 2022.

Lorena Šimić, Luna, bakropis, 2022.

Lorena Šimić, Đorđ, bakropis, 2022.

Lorena Šimić, Seoska posla, akvatinta, 2022.

Lorena Šimić, prikaz odnosa otiska i formata, 2022.

LITERATURA:

1. Biškup, Igor. "Selfie fotografija." Završni rad, Sveučilište Sjever, 2016. Str.6. <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:122:688905>
2. CBS Sunday Morning. The art of gargoyles, 27.10.2019. <https://www.youtube.com/watch?v=3RmaBnm3qoU> (21.6.2022.)
3. Janson H. W.; Janson Anthony F. Gotička umjetnost: Svjetovno graditeljstvo. // Povijest umjetnosti / Janson H. W.; Janson Anthony F. 5. Izd. Varaždin: Stanek d.o.o., 2013. Str. 335. – 336.
4. Walsh, Michael. The Simple Reason Studio Ghibli's Food Always Looks so Tasty. 4.5.2021. <https://nerdist.com/article/why-studio-ghibli-food-looks-tasty-hayao-miyazaki/>